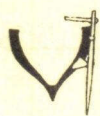

HLIÐSKÁLF

Nummer 1

Árgang 2

1 ÅRS jubileum

Sällskapet Vikingatida Skepp

Hlidskalf nr 5 !

Andra årgången.... Med detta nummer fyller Hlidskalf redan ett år. Tänk vad tiden går.

När Martin Fasth en gång föreslog att Sällskapet skulle göra om medlemsinformationen till en medlemstidning, tänkte jag för mig själv att det aldrig skulle gå att fylla en sådan. Lyckligtvis hade jag fel. Det har varit relativt lätt att få fram stoff till sidorna. Jag ber läsarna observera att det inte bara är herrar redaktörer som har rätt att skriva i Hlidskalf. Omfattning och kvalitet beror till stor del på medlemmarnas insända material. Så fatta pennan och skriv av dig det du funderar på som har relation till vår verksamhet.

Detta ettårs jubileumsnummer innehåller en del formalia kring årsmötet. Amiral Anders har åtagit sig att planera och organisera sommarens seglingar, och han skriver om vad som är i görningen. Själv bidrager jag med mina tankar kring den eviga frågan: Är det en han eller en hon?

Jag hoppas att läsaren skall ta sig tid att sätta sig i favoritstolen och med intresse läsa detta nummer.
Jörgen Johansson

HLIDSKALF utgives av Sällskapet Vikingatida Skepp,
Box 11488, 404 30 Göteborg. Tel. 031-15 62 58 ↑
med c:a 4 nummer per år.
Redaktörer: Jörgen Johansson, Anders Lindahl
Ansvarig utgivare: Martin Fasth.
Pris per nummer: Medlem 0 kr, övriga 50 kr.

Råsaväds säteri Ek fälldes
till Kuten växte där 12/12-91

KALLELSE TILL ÅRSMÖTE

Medlemmarna i Sällskapet Vikingatida Skepp kallas härmed till årsmöte i Gustaf Dahlénssalen på Chalmers Tekniska Högskola i Göteborg, onsdagen den 23 mars 1994, kl 18.30.

Valls kiosk
Dagordning 2/4 kl 18.00
Betning av vrak!

Valberedning!

= Lars-Göran

Granström

- 1 Årsmötets öppnande
- 2 Mötets behöriga utlysande
- 3 Godkännande av dagordningen
- 4 Val av funktionärer för mötet.
 - ordförande Carlo
 - sekreterare Jörgen
 - 2 justeringsmän Holger & Anders.
 - rösträknare

5 Fastställande av röstlängd

6 Styrelsens berättelse

7 Lokalavdelningens berättelse

8 Revisorernas berättelse & stiftelsens

9 Frågan om ansvarsfrihet för styrelsen

10 Val

11 Medlemsavgiften för 1995 100:-

12 Val av styrelse för Stiftelsen

Vikingatida skepp

13 Information om läget just nu

14 Inkomna motioner

15 Övriga frågor

16 Mötets avslutande

ordf. Jörgen Johansson (2 år)
Anders Lindahl
Alexandra Westberg
Johan Helge
Carlo Jakobsson

Efter mötet planerar Lars-Göran Granström att visa sin videofilm från sommarens seglingar i Nordnorge.

Motioner, till vilka svar önskas på årsmötet, skall vara Sällskapet tillhanda senast fredagen den 18 mars 1994.

Välkomna!

Styrelsen

Revisorer,
suppl.

suppl. Kalle Larsson 2 år
Christer Ingestam
Jonas Brodin

VERKSAMHETSBERÄTTELSE FÖR VERKSAMHETSÅRET 1993.

Arbetet med skeppsbygget fortsatte under januari med bord nr 3. I maj var bord nr 7 på plats. Under sommaren lades bottenstockarna in. Därefter fortsatte vi med bordläggningen samtidigt med inpassningen av nedre tvärbjälkar och knän under för- och akterdäck. Strax före jul var det 13:e och sista bordet på plats.

Arbetet med att färdigställa mast, rå och block har pågått under hösten. Segelduk beställdes i november, tågvirke beställdes i slutet av året. Segelsömnaden påbörjades i slutet av året.

TV2 har videofilmat bygget vid flera tillfällen sedan maj månad.

Under sommaren har vi haft öppet för allmänheten med guidade visningar.

Vi hade en utställning på båtmässan i februari och planerade under hösten för en stor utställning på 1994 års båtmässa.

Vi har haft ett nära samarbete med Ale Kommun vilket även kan komma att omfatta ytterligare skeppfynd i Äskekärr. En lokalavdelning har bildats i Ale.

Vi ingick diskussioner med Öckerö Kommun om en hamnplats nära till fria vattenvidder. Dessa resulterade i löfte om att få ligga vid Hönö Klåva.

Ekonomi har under året varit ansträngd men balanserad. Utgifterna för bordläggningsvirket har varit dryga. Vid slutet av året såg det något bättre ut.

Under året har styrelsen haft 15 protokollförda sammanträden.

Styrelsen vill passa på att här tacka alla frivilliga och anställda för en mycket god insats under året!

Göteborg i februari 1994

Sällskapet Vikingatida Skepp

Styrelsen gm Carlo Jakobsson

SMÅ RUNOR

Skeppet blev fullbordat strax före jul. Gubbarna som går därnere i vinterkylan håller på att passa in intimmer i den takt som material kommer in. Det är ett pilljobb, och det bygger inte lika fort nu som förut. Språnget - dvs relingslinjen - är bestämd och nedhyvlat, och därmed kan vi se skeppets slutliga linjer. Martin Fasth förtjänar en eloge för det väldiga arbete han lägger ned med virkesinsamlingen

Mast, rå, och segel är klara och står i skrivande stund på Båtmässan, där de väcker berättigad uppmärksamhet. Åror håller vi på med ibland; det är så mycket annat som skall göras också.

Vigseln till havet - sjösättningen, med mindre poetiskt språk - är planerad till lördagen den 23 april i år. Vi har tänkt att börja riva inifrån, så att vi ser hur skjulet skall växlas av innan gaveln öppnas. Även avvaxling och eventuella provisoriska förstärkningar bör kunna göras inifrån. När det blir dags river vi fasaden och knör ut skeppet, så att det står på utsidan i arla morgonstund, lördagen den 23 april.

Själva lyftet kommer att ske från planen mellan packhus nr 207 och barken Viking.

Vi funderade länge på om vi skulle be Sällskapetets medlemmar att dra skeppet fram till planen, eller om vi skulle använda oss av en sponsrande kranfirma. Vi valde det senare. Det blir nog bäst både för medlemmarna, för skeppet, och inte minst lugnast för organisatörerna.

Vi har fått löfte att vikingatida musikanter, säckpipeblåsare och danska lurblåsare skall förgylla tillställningen med ljuv musik. Det blir tal av honoratiores. Det blir kanske en och annan spontan aktivitet också.

På planen väntar en stabil kran, som lyfter i honom. Honom? Ja - ilyftet sker efter namngivningen.

Föreställ er att han lyfts i under största möjliga t-y-s-s-s-tnad, och i samma stund som han tar vatten, stiger en hymn från bronslurar, säckpipor, vikingatida musikanter, applåder, hurrarop, ångvisslor och båtsiréner upp till åskådarna som kantar relingen på barken Viking och som lhänger likt druvklasar i fönstren på Skanskahusen.

Välkomna att uppleva detta!

Liksom vid varje sjösättning är de ansvariga inte sig själva förrän allt är över. Detta till trots planerar vi en enkel festlighet efteråt.

Innan dess blir det säkert en slutspurt av sällan skådat slag. Vi planerar att utöka aktiviteterna så att vi får honom färdig till sjösättningen. Sålunda kommer det att vara arbetslördagar (obs inte öppet hus) lördagarna 26/2, 12/3, 19/3, 9/4. Dessutom kommer vi förmodligen att behöva jobba nästan dygnet runt den sista veckan innan 23/4. Ni som kan är välkomna att hugga i så här på slutet.

* * *

I den engelska komediserien Monthy Python Flying Circus ser man mellan sketcherna en man vid ett skrivbord ute i havet. Mannen säger: And now to something completely different. Alltså:

Ni har säkert inte undgått att notera att det har hittats ett skepp till i Ale kommun. Den rätte mannen att berätta om detta är Martin Skoglund, men det har inte lyckats mig att få fatt i honom, och nu är det himla brådis att få ut Hlidskalf innan portohöjningen första mars. Alltså skriver jag om vad jag vet om det. Hoppas Martin kan bättra på informationen i ett senare nummer.

Den 23 juni 1993 var Martin Skoglund och Glenn Öfvermark på väg till ett avdelningsmöte i Ale. Martin hade studerat flygfotografier över Äskekärr och noterat en besynnerlig formation i terrängen. På vägen upp grävde de på måfå i leran - och stötte på trä! Det lilla de kunde se av vad som låg i leran visade att det var ett skepp, eller möjligtvis delar från ett skepp. Sedan dess har Martin och Glenn själva försökt driva fram medel till uppgrävning/restaurering. En dansk arkeolog, Jan Bill, har daterat skeppet till före år 1100, och uppskattar dess längd till 12-14 meter. Ett laboratorium i USA har daterat fyndet till år 1073.

Vi har tidigare i Hlidskalf nämnt de två andra båtfynden i Äskekärr. Tar vi med Äskekärrskeppet i beräkningen och lägger till Martins båt, har vi alltså fyra skepp/båtar i samma älväng ! Utan att sväva ut i arkeologiskt glädjerus vill jag i alla fall konstatera att dessa fyra skepp/båtar i samma äng är lite mer än en tillfällighet.

Jörgen Johansson

HAN? HON? DEN? DET?

Med förra numret av Hlidskalf följde en bilaga med en kortfattad presentation av Ivar Vidfamne. Det hade ju varit lite roligare om nämnde person varit en mer ärlig människa, istället för den tölp han tydligen var. Låt oss hoppas att Vidfamne - skeppet alltså - blir en mer positiv personlighet.

Låt oss friska upp skolgrammatiken. Det finns fyra genus: Maskulinum (han), Femininum (hon), Neutrum (det), Reale (den). De gamle hade en osvikhlig känsla för vilket genus ett substantiv hade. Det står i visan att "sola, HON sken på himmelen så klar". Numera kan man nästan bara märka denna känsla för ordens genus i dialekterna, som ju med dagens demografiska struktur efterhand bara talas av alltför få kvarboende gamlingar.

Vilket genus har vårt skepp egentligen?

Kutymen bjuder att man kallar ett flytetyg för "hon". Det har presenterats en uppsjö av förklaringar till varför det är en hon, men vi lämnar dessa därhän. Båten/skutan/skeppet/ekan är alltså feminina. Samtidigt säger vi att båten DEN läcker, skutan DEN gick på grund, skeppet DET sjösattes, osv.

Jag har hört många kustbor säga "han" om flytetyg, och speciellt utpräglad tycker jag detta är i fråga om flytetyg för arbete. Det är alltså inte helt säkert att flytetyg skall vara feminina. OM det är så att namnet för genuset, är det väl rimligt att anta att flytetyget Sophia-Linnéa är en hon, men bogserbåten Karl är en han, trots att flytetyget är ett "det" och bogserbåten är en "den"

Det viktigaste tror jag är vad som låter riktigt i individens öra. Det blir alltså upp till var och en att själv avgöra om han eller hon vill kalla det för han eller hon eller den eller det (hängde ni med?). Själv har jag bestämt mig för att Vidfamne är en han.

Jörgen Johansson (han)

SOMMARENS SEGLINGAR 1994.

Den 23 april sjösätter vi! Därefter inträder en ny tid för Vidfamne. Han (ni ser att jag tagit intryck av Jörgens genusresonemang) skall vänja sig vid de lugna vikarna såväl som vid det stora havet och han skall framför allt lära sig segla. Det förutsätter emellertid att han får besättningar som också lär sig segla ett vikingatida skepp.

Den första turen på egen köl är en smula oglamorös, det blir en färd till Äskekärr och Ale antagligen för bogsering (som utförs gratis av Röda Bolaget). Det sker den 4 - 8 maj och skeppet kommer att ligga vid kaj under flera nätter. De medlemmar som kan tänka sig att ställa upp som nattvakter kan höra av sig till mig Anders [REDACTED] eller till Jörgen [REDACTED].

Därefter det stora arbetet med barlastinpackning och barlastens fördelning, eventuella förändringar på styråran och antagligen många jysteringar på skrovet. Sedan börjar riggning och intrimning av både stående och löpande rigg, bestämning av halspunkter och skotpunkter, bestämning av längd och fäste för beitaas, osv osv. Antagligen kommer Jon Godal till oss för att hjälpa till. Detta arbete kommer att ske dels vid kajen utanför 207:an dels på Hönö Klova där vi fått en hamnplats närmare det stora havet.

Den egentliga segelutbildningen börjar den 13 juni då Lena Börjesson kommer hit ifrån Rissa i Norge. Hon är en mycket erfaren råseglare och har flera gånger varit hövedsman på färder från Rissa till Lofoten. Hon har lovat att vara segellärare hela sommaren.

Under vintern har vi haft en lista uppsatt i 207:an och glädjande många har antecknat sig som villiga att segla i sommar. Vi kommer att kalla till ett möte med alla dessa i slutet av mars för att närmare besluta om när hur och var. Då kommer vi också att teoretiskt gå igenom de olika faserna vid hantering av ett råsegel så att blivande råseglare kan låta teorin förenas med sin egen seglarerfarenhet.

Den preliminära organisationen för seglingsutbildningen ser ut på följande vis: Medlemmar som har för avsikt att ägna mycket tid åt Vidfamne (i själva verket all ledig tid i sommar) och som vill ta på sig det yttersta ansvaret för skeppet slår sig tillsammans två och två och bildar en duo. Denna duo ansvarar sen under bestämda tider för både skeppet och

seglingen. Varje duo bör bestå av två medlemmar som känner varandra (om en skulle bli sjuk t ex). Hittills har två sådana grupper bildats, Anders Lindahl och Jörgen Johansson respektive Jonas Brodin och Johan Helgesson.

Lena har sagt att minibesättningen är 6 st. Detta hindrar emellertid inte att vi är många fler under seglingslektionerna. Vidfamne är ju verkligen vidfamnad och under en seglingsdag kan flera olika lag dela på tiden och de som inte är aktiva får ju plats midskepps där de dels inte är i vägen, dels kan lära av andras tag och misstag.

Var och vart skall vi då segla? Den första tiden skall vi naturligtvis segla i närheten av utehamnen, Hönö Klova men sedan? Det beror naturligtvis på hur bra det går med både vår och Vidfamnes inläring, men följande arrangemang finns för eventuellt besök:

- 17-20 juni. Gerlesborgsskolan fyller 50 år ock vill gärna se oss som gäster.
(Vi hinner nog inte)
- 7-9 juli Fjordfestival i Uddevalla. Även de vill se oss. (kanske)
- 9 juli Råsegelträff i Roskilde. (antagligen är inte Vidfamne tillräckligt utprovad för att släppas ut över Kattegatt)
- 16-17 juli Vikingafest i Vänersborg. (nja. mycket bogsering)
- 17 juli En bro över bottnafjord. Tanum och Sotenäs kommuner har segling med allmogebåtar. (kanske)
- 4-6 aug. Hornbore ting i Hamburgsund. De vill gärna se oss och då borde vi vara något så när segelkunniga.

Mer om allt detta senare. Fundera gärna och kom med förslag både om uppläggning och resmål så kan vi diskutera på mötet i mars.

Anders Lindahl.

RAPPORT FRÅN BÅTMÄSSAN I GÖTEBORG.

Kort sagt, vår monter gjorde "succé" på båtmässan. Med ett 90 m² stort segel från golv till tak, med svärdkämpande bärsärkar, musik från tidig medeltid, båtbyggande bohuslänningar och en osande smed så syntes, luktade och hördes vi mest av alla utställare.

Vårt mustiga öl "Vidfamne Brygd" och vår välsmakande ölkorv blev räddningen för många törstiga strupar och tomma magar. De gav också ett bra tillskott till vårt alltid hungriga utgiftskonto.

Våra förmåliga sponsorräggare Sandra W och Anders L lyckades, att på mässan, få två företag att ställa upp med en ny gummibåt och en ny utombordare varje år. Bra gjort! Vi blev också erbjudna båttentfärg, viss elektronisk utrustning samt mera ek. Så på många sätt blev vårt deltagande på årets båtmässa en framgång.

Jag vill också passa på att välkomna de 54 nya medlemmar som skrev på ett medlemskap i vår monter.

I övrigt kan väl sägas om båtmässan att den inte var sig lik. Borta var alla båtar som man kunde gå och drömma om. Istället var det öppna snabba småbåtar som konkurrerade om besökarna tillsammans med en hall enbart med båtprylar, där för övrigt vår monter låg.

Själv längtar jag tillbaka till när man kunde gå ner i större segelbåtar med mjuka kuddar och mysiga inredningar. Jag får väl hoppas på en uppgång av nöjesbåtbranschen.

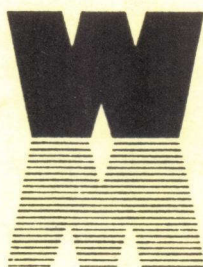
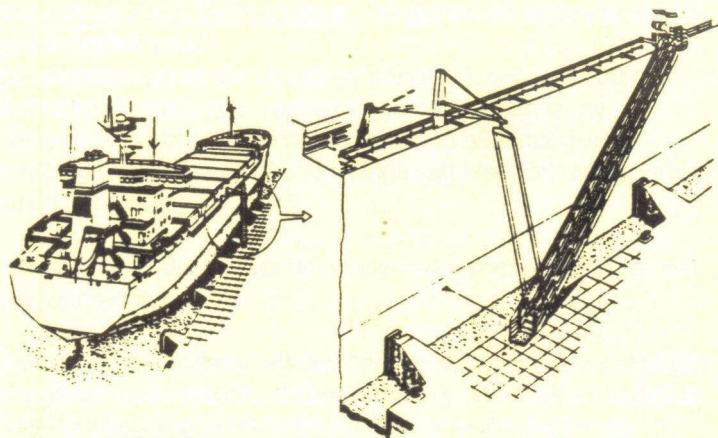
Tack alla ni medlemmar som kom och besökte oss på mässan

Jonas Brolin

Annonsplats säljes

Vi bereder gärna plats för företag som vill annonsera. Tidningen går ut till 500 medlemmar runt om i Sverige (de flesta medlemmar finns runt Göteborg).

För mer information ring Jonas Brolin, (arb.), tel. [REDACTED].

WELIN

Fiskhamnsgatan 4
S-414 58 Göteborg, SWEDEN

Telephone: (46) 31 - 42 77 70

Telefax: (46) 31 - 12 73 04

Telex: 20678 WELIN S

 tryckar'n

Ring 031-26 58 50

– när Du behöver trycksaker!